

TÜRKİYE RADYO-TELEVİZYON KURUMU GELİRLERİ KANUNU'NA İLİŞKİN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

ÖZET : Anayasa Mahkemesi, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'na göre, Yasa'da belirtilen cihazların bandrolsüz satışını yapan firmaya TRT tarafından idari para cezası verilmesi yetkisine ilişkin düzenlemeyi Anayasaya aykırı bulmadı.

4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesi aşağıdaki gibidir.

“Madde 6- (Değişik: 23/1/2008-5728/439 md.)

Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışını yapan imalatçı veya ithalatçıya Kurum tarafından bandrolsüz veya etiketsiz satılan veya satışa arz edilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idarî para cezası verilir. Bu cihazları bandrolsüz veya etiketsiz satın alan, devralan veya kullananlara bandrolsüz veya etiketsiz her bir cihaz için cihazın rayiç değerinin yarısı kadar idarî para cezası verilir. (Ek cümleler: 16/6/2009-5904/37 md.) Tahakkuku müteakip tebliğ edilen para cezalarını ödemeyenler hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre işlem yapılır. Bu maddeye göre kesilecek idari para cezalarına karşı, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren, bir ay içerisinde yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir.”

Bu düzenlemenin Anayasa'nın 2., 10. ve 13. maddelerine aykırılığı savıyla açılan davaya ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi, 13 Ekim 2012 tarihli ve 28440 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1.3.2012 tarihli ve E:2011/22; K:2012/31 sayılı Kararında bu kuralın Anayasaya aykırı olmadığına karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu karara ilişkin gerekçesi aşağıdaki gibidir.

“Anayasa’nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemler değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Kanun’da belirtilen cihazların satışını yapan imalatçı ya da ithalatçı firmalar, sattıkları ya da satışa arz ettikleri cihazların satış değeri ve miktarı bakımından farklı ekonomik büyüklüğe ve güce sahip olabileceği ve bu nedenle, aynı konumda bulunmayan imalatçı veya ithalatçı firmalara, işledikleri kabahat nedeniyle verilecek idari para cezasının miktarının nispi olarak belirlenmesinin eşitlik ilkesine aykırı bir yönü yoktur.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.”

Söz konusu Karar, bu Sirkülerimize ek olarak verilmiştir.

Saygılarımızla...

13 Ekim 2012, Cumartesi

Sayı : 28440

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2011/22

Karar Sayısı : 2012/31

Karar Günü : 1.3.2012

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Ankara 4. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin, Anayasa'nın 2., 10. ve 13. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne karşı açılan idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“...

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyet Anayasası'nın 2. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik bir hukuk Devletidir” hükmüne yer verilmektedir.

Anayasa'nın 10. maddesinde; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” hükmüne; “Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması” başlıklı 13.maddesinde; “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz” düzenlemesine yer verilmiştir.

Öte yandan, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak olan 6. maddesinde “Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışını yapan imalatçı veya ithalatçıya Kurum tarafından bandrolsüz veya etiketsiz satılan veya satışa arzedilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idarî para cezası verilir. Bu cihazları bandrolsüz veya etiketsiz satın alan, devralan veya kullananlara bandrolsüz veya etiketsiz her bir cihaz için cihazın rayiç değerinin yarısı kadar idarî para cezası verilir. Tahakkuku müteakip tebliğ edilen para cezalarını ödemeyenler hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre işlem yapılır. Bu maddeye göre kesilecek idari

para cezalarına karşı, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren, bir ay içerisinde yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Anayasanın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığın özen gösteren yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koruyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Bunun yanında hukuk devleti kavramı, kuralların ve müeyyidelerin net olarak önceden belli olduğu, dolayısıyla uyulmayan kararların müeyyidelerinin ne olduğunu insanların önceden bilmesini de ifade eder.

Anayasa Mahkemesi kararlarında belirttiği üzere, Anayasa'nın 10. maddesine göre yasaların uygulanmasında ayırım gözetilmeyerek ve eşitsizliğe yol açılmayacaktır. Maddede düzenlenen “Eşitlik” ilkesiyle, birbirinin aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplumların yaratılması engellenmektedir.

Bu bağlamda, 3093 sayılı Yasanın 6. maddesi değerlendirilecek olursa; ilk anda Kanun maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışını yapan imalatçı veya ithalatçıların karşılaşacağı cezanın belli olduğu izlenimi uyanmaktadır. Ancak yasa koyucu bandrolsüz cihaz satış miktarı kadar para cezası kesileceği belirtilirken öngörülen cezanın ve yaptırımın üst sınırını belirlememekle Yasanın uygulanması esnasında, yine Yasanın kendinden kaynaklanan sebeplerle eşitsizliğe yol açan sonuçlar doğmaktadır. Bu durum da ilgililerde müeyyidenin oranı idarenin keyfine kalmış bir yasa izlenimi uyandırmaktadır.

Anayasanın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de “Belirliktir” Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. “Öngörülebilirlik Şartı” olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idare de istikrarı da sağlar.

Değişen sosyal, siyasal ve ekonomik koşullar kimi durumlarda devlet idarelerine bir takım hakların tanınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan toplumsal gereksinimleri yerinde, zamanında ve etkin bir biçimde karşılayabilmek için çağdaş yönetimlerde idareye değişik alanlarda yaptırım uygulama yetkileri tanınmaktadır.

Bu tür idari işlemlere karşı yargı yolu açık olmakla birlikte, bu güvencenin uygulama aşamasından sonra ve ancak itiraz yoluyla ortaya çıkacağı gözönünde bulundurulduğunda, yasa kurallarının yürürlükte olduğu sürece keyfiliği ortadan kaldırmaya yeterli olduğu söylenemez. Hukuk

kuralları, yargının yorumuna ihtiyaç göstermeyecek ve uygulayıcılar tarafından anlaşılabilir şekilde açık ve belirgin olmak, ölçülü olmak uygulayıcılara güvence vermek zorundadır.

Buna göre bandrolsüz cihaz satışı nedeniyle para cezası yaptırımının öngörüldüğü 3093 sayılı Yasanın 6. maddesinde; ithalatçı firmalar tarafından malı nihai tüketiciye satacak olan firmaya yapılan satış işleminden sonra, TRT'den bandrol alınması durumunda uygulanması gereken para cezası miktarının nasıl olacağı hususunun, bir diğer ifade ile kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran nedenlerin düzenlenmemiş olması ve bandrolsüz satılan veya satışa arzedilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idari para cezasının kesileceği kuralına yer verilmekle birlikte ihlal ile yaptırım arasında adil bir dengeyi sağlanması ve yaptırım uygulanan firmanın ekonomik durumu açısından verilecek olan para cezasında üst sınır belirlenmesi gerekirken belirlenmemiş olması Anayasa'nın Eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi Belirlilik ve Ölçülülük niteliğini de taşımaması nedeniyle Anayasanın 2., 10. ve 13. maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

...

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen itiraz konusu kuralı da içeren 6. maddesi şöyledir:

"Madde 6- (Değişik: 23/1/2008-5728/439 md.)

Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışı yapan imalatçı veya ithalatçıya Kurum tarafından bandrolsüz veya etiketsiz satılan veya satışa arzedilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idari para cezası verilir. Bu cihazları bandrolsüz veya etiketsiz satın alan, devralan veya kullananlara bandrolsüz veya etiketsiz her bir cihaz için cihazın rayiç değerinin yarısı kadar idari para cezası verilir. (Ek cümleler: 16/6/2009-5904/37 md.) Tahakkuku müteakip tebliğ edilen para cezalarını ödemeyenler hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre işlem yapılır. Bu maddeye göre kesilecek idari para cezalarına karşı, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren, bir ay içerisinde yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 10. ve 13. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fethah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 10.3.2011 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle uygulanacak kural sorunu üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvururken yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir.

Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 3093 sayılı Türkiye Radyo Televizyon-Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin tamamının Anayasa'ya aykırılığını ileri sürmüş ise de, başvuru kararı incelendiğinde; itiraza konu olan davanın, Yasa'da belirtilen cihazların bandrolsüz satışını yapan firmaya TRT tarafından idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptaline yönelik olduğu, davanın 6. maddenin ikinci cümlesinde düzenlenen bu cihazları bandrolsüz veya etiketsiz satın almak, devralmak veya kullanmak eylemleriyle ilgisi bulunmadığı gibi iptal davası açılması nedeniyle idari para cezasının ödenmemesi koşulunun gerçekleşmemiş olmasından dolayı 6. maddenin üçüncü cümlesiyle de ilgisinin olmadığı, 6. maddenin dördüncü cümlesinin bu maddeye göre kesilecek idari para cezalarına karşı başvurulacak yetkili mahkemeyi göstermesi nedeniyle davada uygulanacak kural olmasına rağmen, itiraz yoluna başvuran Mahkemenin bu cümle ile ilgili herhangi bir Anayasa'ya aykırılık iddiasında bulunmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 3093 sayılı Yasa'nın 6. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri, bakılmakta olan davada uygulanacak kural niteliği taşımamaktadır.

Açıklanan nedenlerle,

1- 4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü cümlelerinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu cümlelere ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, FettahOTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilenkarşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- Dosyada eksiklik bulunmadığından, 4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci cümlesinin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE, karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Anayasa Mahkemesi Raportörü Hakan ATASOY tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, ihlal ile yaptırım arasında adil bir denge kurmadığı, idari para cezasının üst sınırını belirlemediği ve ithalatçı firmalar tarafından malı nihai tüketiciye satacak olan firmaya yapılan satış işleminden sonra, TRT'den bandrol alınması durumunda uygulanması gereken para cezası miktarının nasıl olacağı hususunu, bir diğer ifade ile kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran nedenleri düzenlemediği, bu sebeplerle Anayasa'nın eşitlik, belirlilik ve ölçülülük ilkelerine, dolayısıyla 2. 10. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un 1. maddesinde belirtilen cihazları imal veya ithal edenlerin satıştan önce bandrol veya etiket almaya mecbur oldukları belirtilerek, itiraz konusu kural ile bu cihazların bandrolsüz veya etiketsiz satışını yapan imalatçı veya ithalatçıya Kurum tarafından bandrolsüz veya etiketsiz satılan

veya satışa arz edilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre itiraz konusu kural ile düzenlenen kabahat eylemi, 3093 sayılı Kanun'un 1. maddesinde belirtilen radyo, televizyon, video ve birleşik cihazların imalatçı veya ithalatçı tarafından bandrolsüz satılması ya da satışa arz edilmesi ile işlenmiş olmaktadır.

Değişen sosyal, siyasal ve ekonomik koşullar kimi durumlarda devlet idarelerine bir takım yetkilerin tanınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan toplumsal gereksinimleri yerinde, zamanında ve etkin bir biçimde karşılayabilmek için çağdaş yönetimlerde idareye değişik alanlarda yaptırım uygulama yetkileri tanınmaktadır.

İtiraz konusu kural ile düzenlenen idari para cezası, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun doğrudan işlemiyle idare hukukuna özgü usullerle kesilen ve uygulanan bir idari yaptırımdır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin idari para cezası yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle itiraz konusu kuralda öngörülen idari para cezasına da Kabahatler Kanunu'nda yer alan genel hükümler uygulanacağı açıktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirecek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletinde ceza hukukuna ilişkin düzenlemelerde olduğu gibi kabahatler hukuku açısından da Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla hangi eylemlerin kabahat sayılacağı, bunlara uygulanacak yaptırımın türü ve ölçüsü, yaptırımın ağırlaştırıcı ve hafifletici nedenlerinin, kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran sebeplerin, etkin pişmanlık hallerinin belirlenmesi gibi konularda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır.

İdari para cezası, kabahat sayılan eylemin işlenmesini önlemeye yönelik caydırıcılık fonksiyonu gördüğü gibi, kamu açısından oluşmuş olan zararın giderilmesi amacına da hizmet etmektedir. Bu nedenle, idari para cezasının alt ve üst sınırı gösterilmeden, nispi olarak belirlenmesi mümkündür.

İtiraz konusu kuralda, Kurum tarafından verilecek idari para cezasının, bandrolsüz veya etiketsiz satılan veya satışa arz edilen her cihaz için cihazın satış bedeli kadar olduğu belirtilerek, cezanın üst sınırı gösterilmeden, nispi olarak belirleneceği hükme bağlanmıştır. İtiraz konusu kural ile Kuruma tanınan nispi idari para cezası verme yetkisinin, kamuda oluşan zararın giderilmesi yanında, caydırıcı olma amacını taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu düzenleme anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdirinde olup, bu konuda bir belirsizlik bulunmamaktadır.

İtiraz başvurusunda, ithalatçı firmalar tarafından mali nihai tüketiciye satacak olan firmaya yapılan satış işleminden sonra, TRT'den bandrol alınması durumu, kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran neden olarak nitelendirilerek, itiraz konusu kuralın kusurlulukla ilgili nedenleri düzenlememesi nedeniyle belirlilik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de, itiraz konusu kural ile düzenlenen kabahat fiili, 3093 sayılı Kanun'un 1. maddesinde belirtilen cihazların bandrolsüz veya etiketsiz olarak satılması veya satışa arz edilmesi anında işlenmiş olduğundan, bandrol ya da etiketin söz konusu cihazların satılması ya da satışa arz edilmesinden sonra alınması halinde, kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran nedenlerden değil, etkin pişmanlık kavramından söz edilebilir. Zira faildeki iradenin oluşum şartlarını etkileyerek, failin işlediği fiilden dolayı şahsen sorumlu tutulup tutulamayacağı hususuyla ilgili olan yaş küçüklüğü, akıl hastalığı gibi kusurluluğu azaltan ya da ortadan kaldıran sebeplerin, fiilin işlendiği anda mevcut olması gerekmekte olup, fiilin işlenmesinden sonra oluşan neticenin ortadan kaldırılması, etkin pişmanlıkla ilgili bir durumdur.

Kanun koyucu ceza alanında düzenleme yaparken sahip olduğu takdir yetkisine dayanarak bazı suç ya da kabahatlerde, fiil işlendikten sonra etkin pişmanlık gösterilerek işlenen haksızlığın neticelerinin mümkün olduğunca izale edilmesi, azaltılması ya da tamamen ortadan kaldırılması halinde, faile hiç ceza verilmemesini veya cezasında indirim yapılmasını öngörebilmektedir. İtiraz konusu kuralda etkin pişmanlıkla ilgili bir düzenlemeye yer verilmemesi, anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdirinde olup, kuralda bu açıdan da bir belirsizlik bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Kanun'da belirtilen cihazların satışını yapan imalatçı ya da ithalatçı firmalar, sattıkları ya da satışa arz ettikleri cihazların satış değeri ve miktarı bakımından farklı ekonomik büyüklüğe ve güce sahip olabileceği ve bu nedenle, aynı konumda bulunmayan imalatçı veya ithalatçı firmalara, işledikleri kabahat nedeniyle verilecek idari para cezasının miktarının nispi olarak belirlenmesinin eşitlik ilkesine aykırı bir yönü yoktur.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 13. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

4.12.1984 günlü, 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu'nun 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Kanun'un 439. maddesiyle değiştirilen 6. maddesinin birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 1.3.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Serruh KALELİ	Başkanvekili Alparslan ALTAN
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU
Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI	Üye Erdal TERCAN

